

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I KONKURENCËS
KOMISIONI I KONKURENCËS**

VENDIM

nr.324, datë 30.07.2014

“Për vendosjen e kushteve dhe detyrimeve ndaj shoqërive të sigurimit për rivendosjen e konkurrencës në tregun e sigurimit të detyrueshëm të mjeteve motorrike për përgjegjësitë ndaj palëve të treta”

Komisioni i Konkurrencës, me pjesëmarrjen e:

- Lindita MILO (LATI) Kryetar
- Rezana KONOMI Zv/kryetar
- Servete GRUDA Anëtar
- Koço BROKA Anëtar
- Iva ZAJMI Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 30.07.2014, trajtoi çështjen me:

Objekt: Shqyrtimi i raportit të hetimit të thelluar në tregun e sigurimit të detyrueshëm të mjeteve motorrike për përgjegjësitë ndaj palëve të treta dhe të pretendimeve të ndërmarrjeve objekt hetimi.

Baza ligjore: Neni 1, neni 4, neni 24, shkronja d, neni 45, pika 2, të Ligjit nr. 9121, datë 28.7.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar

Ndërmarrjet nën hetim: SIGAL UNIQA Group AUSTRIA SHA, SIGMA VIENNA INSURANCE GROUP SHA, ATLANTIK SHA, INTERSIG VIENNA INSURANCE GROUP, INTERALBANIAN VIG SHA, ALB - SIGURACION SHA, INSTITUTI I SIGURIMEVE SHA, EUROSIG SHA, “ANSIG” SH.A.

Periudha e hetimit: Periudha objekt hetimi është përcaktuar me vendimet e Komisionit të Konkurrencës, 1 Nëntor 2013 deri 31 Mars 2014.

Komisioni i Konkurrencës pas shqyrtimit të:

- “Raportit të hetimit të thelluar në tregun e sigurimit të detyrueshëm të mjeteve motorrike për përgjegjësitë ndaj palëve të treta” dhe relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm të Autoritetit të Konkurrencës;

- Pretendimet e ndërmarrjeve që operojnë në tregun e sigurimeve të paraqitura në seancat dëgjimore të datave 22 dhe 23 korrik 2014 dhe/ose depozituar me shkrim pranë Autoritetit të Konkurrencës.

VËREN SE:

I. PROCEDURA E NDJEKUR

1. Bazuar në disa sinjale të marra nga tregu i sigurimeve, Sekretariati i Autoritetit të Konkurrencës me kërkesën e Komisionit të Konkurrencës në muajn nëntor 2013 ka monitoruar tregtimin e policës së sigurimit të detyrueshëm motorrik për përgjegjësitë nga palët e treta.
2. Nga ky monitorim rezultoi se nga data 1 Nëntor 2013 të gjithë agjentët e shitjes i tregtonin këto polica nëpërmjet një sistemi që quhej MSHM dhe menaxhohej nga një subjekt që është i licencuar nga AMF si shoqëri brokerimi. Ky sistem në momentin e nisjes se veprimit të shitjes tek agjentët nuk të ofronte të gjitha kompanitë e licencuara për tregtimin e produktit përkatës, por një numër më të kufizuar, mesatarisht 4 ose 5 shoqëri.
3. Komisioni i Konkurrencës, në zbatim të nenit 42, pika 1, të Ligjit Nr .9121, datë 28.7.2003 "Për mbrojtjen e konkurrencës" i ndryshuar (këtu e në vijim Ligji), me anë të Vendimit nr. 297, datë 18.11.2013 të Komisionit të Konkurrencës dhe Vendimit nr. 300, datë 06.12.2013, vendosi të miratojë hapjen e hetimit paraprak në tregun e sigurimit të detyrueshëm motorrik ndaj palëve të treta, për të parë nëse ka, ose jo, shenja të kufizimit, shtrembërimit apo pengimit të konkurrencës.
4. Procedurat e hetimit paraprak në tregun e sigurimeve përfunduan më 17 Janar 2014. Duke marrë në konsideratë ndjeshmërinë e tregut dhe kërkesën e Autoritetit të Mbikëqyrjes Financiare (AMF), se do të ishte në interes të stabilitetit financiar të tregut të sigurimeve mbajtja parasysh e karakteristikave dhe brishtësisë të sistemit financiar të sigurimeve, veçanërisht sigurimeve të detyrueshme, Sekretariati i Autoritetit të Konkurrencës propozoi mbajtjen nën monitorim të tregut të sigurimeve sipas parashikimeve të nenit 28 të Ligjit.
5. Gjatë periudhës monitoruese, në median e shkruar të datës 12.02.2014, u shpreh shqetësimi publik për rritjen e tarifave të sigurimeve të makinave më datë 11 Shkurt 2014. Nga monitorimi i tregut rezultoi se primet e aplikuara ishin rritur ndjeshëm, në të njëjtën kohë nga të gjitha shoqëritë e sigurimit dhe në një masë të përafërt për kategoritë përkatëse.
6. Për sa më sipër, në bazë të nenit 24, germa d) dhe nenit 42 të Ligjit, Komisioni i Konkurrencës me Vendimin nr. 305, datë 14.02.2014, vendosi për zgjatjen e periudhës hetimore të hetimit paraprak për tregun e sigurimeve të detyrueshme për përgjegjësitë ndaj palëve të treta deri më datë 28.02.2014.
7. Në përfundim të hetimit paraprak rezultoi se sjellja e ndërmarrjeve në kuptim të nenit 4, pika 1, germa (a), (b) e (c) të Ligjit mund të ketë patur si objekt ose pasojë kufizimin,

kontrollimin e tregut (neni 4/1/b), ndarjen e tregut, neni 4/1/c), si dhe caktimin në mënyrë të drejtpërdrejtë, ose të tërthortë, e çmimeve (primeve) të shitjes (neni 4/1/a) të produktit të policës së sigurimit për mjetet motorike për përgjegjësitë ndaj palëve të treta.

8. Komisioni i Konkurrencës, në zbatim të nenit 24, germa (d) dhe nenit 43, pika 1, të Ligjit, me propozim të Sekretariatit, me anë të Vendimit nr. 310, datë 31.03.2014 vendosi, “Për hapjen e procedurës së hetimit të thelluar në tregun e sigurimit të detyrueshëm të mjeteve motorike për përgjegjësitë ndaj palëve të treta” ndaj ndërmarrjeve që ushtrojnë veprimtarinë në këtë treg: SIGAL UNIQA Group AUSTRIA SHA, SIGMA VIENNA INSURANCE GROUP SHA, ATLANTIK SHA, INTERSIG VIENNA INSURANCE GROUP, INTERALBANIAN VIG SHA, ALB - SIGURACION SHA, INSTITUTI I SIGURIMEVE SHA, EUROSIG SHA, “ANSIG” SH.A.,.
9. Në zbatim të Rregullores “Për procedurat hetimore të Autoritetit të Konkurrencës” Komisioni i Konkurrencës u shpreh mbi të drejtën e palëve për të paraqitur këndvështrimet e tyre jo më vonë se 20 ditë nga marrja e këtij vendimi.
10. Pranë Autoritetit të Konkurrencës kanë depozituar këndvështrimet dhe angazhimet e tyre me shkrim ndërmarrjet: SIGAL SHA, ATLANTIK SHA dhe INSIG SHA, ndërkohë që sipas kërkesave u organizuan seancat dëgjimore me drejtuesit e shoqërive SIGAL SHA dhe ATLANTIK SHA.
11. Në vazhdim të procedurës, Sekretari i Përgjithshëm i Autoritetit të Konkurrencës, realizoi njoftimin e ndërmarrjeve nën hetim në lidhje me Vendimin nr. 310, datë 31.03.2014 të Komisionit të Konkurrencës.
12. Për mbledhjen e fakteve dhe të dhënave të nevojshme në lidhje me hetimin, bazuar në nenet 33 dhe 34 të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, janë administruar informacione nga të gjitha shoqëritë e sigurimit nën hetim dhe agjentet e tyre, Star Broker dhe broker të tjerë të lincensuar, Byroja Shqiptare e Sigurimeve (BSSH) si dhe AMF në cilësinë e autoritetit rregullator të tregut.
13. Në bazë të nenit 35 dhe 36 të Ligjit nr. 9121, dt. 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, Autorizimit të Komisionit të Konkurrencës nr. 69, datë 14.02.2014 “Autorizim Inspektorësh”, Grupet e Inspektimit gjatë periudhës së hetimit kryen inspektimet e nevojshme pranë ndërmarrjeve nën hetim.
14. Pas administrimit të fakteve dhe provave dhe informacioneve të nevojshme për kyerjen e një hetimi të plotë mbi sjelljen e ndërmarrjeve në treg është hartuar raporti i hetimit të thelluar i cili i është dërguar ndërmarrjeve nën hetim me anë të shkresës së Autoritetit të Konkurrencës nr. 289, datë 20.06.2014.
15. Në bazë të nenit 39 të Ligjit, shoqëritë e sigurimit : Ansig, Interalbanian, Atlantik, Intersig, Sigal, Albsig, Eurosig, dhe Insig paraqitën pretendimet e tyre me shkrim, ndërsa shoqëritë Sigal, Albsig, Eurosig, dhe Insig u paraqitën edhe në seancat dëgjimore të datave 22 dhe 23 Korrik 2014.

II. TREGU PËRKATËS

16. Bazuar në Ligjin dhe Udhëzimin nr.76, datë 07.04.2008 të Komisionit të Konkurrencës “Për përcaktimin e tregut përkatës”, konkretisht përcaktohet se: “Tregu përkatës janë produktet që vlerësohen si të zëvendësueshme nga konsumatorët, ose klientët e tjerë, për sa u përket karakteristikave, çmimit dhe funksionit të tyre dhe që ofrohen, ose kërkohen nga ndërmarrjet në një zonë gjeografike me kushte të njëjta konkurrence, zonë kjo e cila veçohet nga zonat e tjera kufizuese”. Tregu përkatës përfshin: (i) Tregun përkatës të produktit dhe (ii) tregun përkatës gjeografik

II.1. Tregu përkatës i produktit

17. Produkti i sigurimit të detyrueshëm në sektorin e transportit (MTPL e brendshme) është një kontratë e lidhur midis Siguruesit (Shoqëritë e Sigurimit) dhe pronarit të mjetit motorik, i cili pranon kushtet e Siguruesit. Kushtet e sigurimit janë pjesë e pandashme e kontratës së sigurimit, të cilat miratohen nga AMF-ja. Ky produkt hyn në klasën e sigurimeve të detyrueshme dhe është unik në llojin e vet, pra nuk ka zëvendësues.

18. Në rastin e produktit MTPL, duke patur si karakteristikë kryesore sigurimin e përgjegjësisë ndaj palëve të treta (pra jo vetë mbajtësin e policës së sigurimit), çmimi mbetet kriteri kryesor që përcakton zëvendësueshmërinë nga ana e kërkesës. Ky produkt përballet me një elasticitet të lartë kërkesë duke bërë që në raste të rritjes së çmimit nga një kompani ose të mbajtjes së çmimit të pandryshuar, kur kompanitë e tjera ndërmarrin ulje, kompania me çmim më të lartë të përballet me rënie të shitjeve.

19. Edhe nga ana e ofertës ekziston zëvendësueshmëria, të gjitha kompanitë e ofrojnë produktin MTPL e brendshme me karakteristikat, çmimin dhe cilësitë që e bëjnë atë plotësisht të zëvendësueshëm për klientët. Ndërkohë që nuk ka ndonjë kufizim ligjor për sa i përket futjes së kompanive të reja në tregun e MTPL së brendshme në Shqipëri dhe në këto kushte duke konsideruar se një konkurrent potencial mund të hyjë në këtë treg, në një periudhë afatshkurtër kohore, mund të themi se ekziston edhe zëvendësueshmëria nga ana e ofertës. Gjatë vitit 2012 në këtë treg është futur një shoqëri e re.

20. Në tregun e produktit janë përfshirë polica e sigurimit brenda territorit të RSH, Kartoni Jeshil (çertifikata ndërkombëtare e sigurimit) dhe Sigurimi Kufitar (i cili mbulon përgjegjësinë e drejtuesit të mjetit motorik me targa të huaja për dëmet (materiale e jo materiale) që u shkaktohen palëve të treta gjatë qarkullimit rrugor brenda territorit të Republikës së Shqipërisë.

II.2. Tregu përkatës gjeografik

21. Tregu gjeografik në këtë rast është Republika e Shqipërisë.

III. SJELLJA E NDËRMARRJEVE NË TREG

III.1. Vendimet e Asamblesë së Përgjithëshme të anëtarve të Byrosë Shqiptare të Sigurimeve

22. Sekretariati ka realizuar inspektime për gjetjen e evidencave direkte dhe indirekte të një marrëveshje të bashkëpunimit të mundshëm midis konkurrentëve ose të një praktike të bashkërenduar, lidhur me caktimin në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë të primeve të shitjes, ndarjes së tregut, kufizimit ose kontrollit të tregut.
23. Gjatë inspektimit në Byronë Shqipëtare të Sigurimeve (BSHS) janë administruar disa vendime të Asamblesë së Përgjithshme të BSHS-së e cila përbëhet nga përfaqësues të të gjitha shoqërive të sigurimit që ushtrojnë veprimtari në Republikën e Shqipërisë. Materialet e administruara gjatë inspektimit në ambientet e subjektit Byroja Shqiptare e Sigurimit janë:
- 1) Vendim i Asamblesë së Përgjithshme të Antarëve nr. 12 datë 07.02.2014 “*Mbi miratimin e Shoqërisë Anonime Star Broker Sha*”, sipas të cilit të gjitha shitjet (transaksionet bankare) për shitjen e policave të sigurimit të detyrueshëm TPL nga çdo shoqëri sigurimi do të kryhen përmes sistemit Star Broker, sipas marrëveshjeve të lidhura midis Brokerit dhe Shoqërive të sigurimit sipas këtij vendimi.
 - 2) Vendim i Asamblesë së Përgjithshme të Antarëve nr. 36 datë 21.11.2013 “*Mbi arkëtimin e primeve të produktit policë kufitare*” ku të gjitha shitjet (transaksionet bankare) për produktin policë kufitare, nga çdo shoqëri sigurimi do të kryhen përmes sistemit Star Broker si dhe do të arkëtohen në një llogari të vetme qëllimore bankare dhe të njoftohet BKT se kjo llogari bankare qëllimore do të administrohet nga Star Broker sipas këtij vendimi.
 - 3) Vendim i Asamblesë Përgjithshme të Anëtareve nr. 34 datë 21.11.2013 “*Mbi miratimin e Shoqërisë Anonime Star Broker Sha*” për miratimin e Shoqërisë anonime Star Broker sha për shitjen e policave karton jeshil.
 - 4) Vendim i Asamblesë Përgjithshme të Anëtareve nr. 25 datë 26.06.2013 “*Mbi prodhimin, administrimin tregtimin e policës për sigurimin e detyrueshëm Kufitare dhe Karton Jeshil*”, sipas pikës 5 të vendimit: *Primet e Sigurimit të policës të sigurimit kufitar karton jeshil të shoqërisë së sigurimit, derdhen në një llogari qëllimore nën administrimin e Byrosë shqiptare të sigurimeve ose të një personi juridik të autorizuar prej saj dhe në pikën 6 të vendimit ...në pikat e shitjes kufitare do të shitet polica e sigurimit kufitar dhe kartoni jeshil nëpërmjet agjentëve të secilës shoqëri sigurimi sipas grafikut të përdorur dhe më parë për këtë qëllim.*
24. Referuar përmbatjes së këtyre vendimeve rezulton se këto dokumenta në cilësinë e vendimeve të Asamblesë së Përgjithshme të anëtarëve të BSHS, që janë përfaqësuesit e nëntë shoqërive nën hetim nuk përmbajnë klauzola të shkruara të një marrëveshje të ndaluar në vetvete (*per se*) në kuptim të ndarjes së tregut apo fiksimit të çmimeve por kanë krijuar kushtet komunikimi midis ndërmarrjeve në treg duke krijuar mundësi për koordinimin e sjelljes për mbajtjen e një trendi për ndarjen e tregut dhe kufizimin e mundësive të zgjedhjes konsumatore.

III.2. Trendi i ndarjes së tregut përkatës

25. Tregtimi i MTPL-së mund të kryhet nëpërmjet shoqërive të brokerimit të cilat themelohen dhe funksionojnë sipas Ligjit nr. 9267 datë 29.07.2004 “Për veprimtarinë e sigurimit, risigurimit dhe ndërmjetësimit në sigurime dhe risigurime”, i ndryshuar. Shoqëria e brokerimit e licencuar ushtron veprimtari ndërmjetësimi në sigurime dhe risigurime në emër dhe për llogari të të siguruarit. Shoqëria e brokerimit është përgjegjëse ndaj të siguruarve për humbjet e shkaktuara të siguruarit, si rezultat i neglizhencës ose i keqinformimit të tij. Shoqëria e brokerimit ndërmjetëson për lidhjen e kontratave të sigurimit ose risigurimit vetëm me shoqëritë e sigurimit të licencuara, në përputhje me dispozitat e këtij ligji.
26. Për vlerësimin e ndarjes së tregut midis kompanive të sigurimit janë marrë në konsideratë të dhënat e administruara nga ndërmarrjet dhe të dhënat e administruara nga inspektimi në shoqërinë “Star Broker” duke u bazuar në faturat e shitjes së produktit MTPL. Vlerësimi është bërë duke krahasuar pjesët e tregut për çdo javë dhe muaj gjatë gjithë periudhës nën hetim, nga ku rezulton se shpërndarja e të ardhurave nga tregëtimi i produktit përkatës midis ndërmarrjeve objekt hetimi, gjatë periudhës objekt hetimi, orientohet drejt një trendi të njëjtë të pjesës së tregut për produktin MTPL.
27. Sikurse paraqitet edhe në tabelën e mëposhtme, rezulton se ndërmarrjet për periudhën e hetimit Nëntor 2013 – Mars 2014 duke përdorur sistemin MSHM të administruar nga Star Broker kanë ndarje të përafërt të pjesëve të tregut dhe sistemi ka raste që nuk ofron policat e sigurimit sipas shoqërive të sigurimit që kërkon i siguruari.

Tabelë 1 - *Trendi mujor i pjesës së tregut për periudhën Nëntor 2013-31 Mars 2014 nga të dhënat e administruara nga ndërmarrjet*

III.3 Përcaktimi i tarifave të sigurimit

28. Nga proçeduart hetimore rezulton që deri më datë 10 Shkurt 2014 primet e shitjes për produktin MTPL rezultojnë sipas tabelës së mëposhtme:

Tabelë 2- Tabela e primeve të aplikuara para rritjes së çmimeve deri date 10 Shkurt 2014 (në lekë)

(KONFIDENCIALE)

29. Nga evidencat e administruara gjatë hetimit në ndërmarrjet objekt hetimi dhe tek shoqëria “Star Broker”, rezulton se më datë 11 Shkurt 2014 u evidentua një rritje të ndjeshme të primeve të shitjes të produktit MTPL, si dhe nivele pothuajse të njëjta primesh të shitjes të aplikuara nga të gjitha ndërmarrjet sipas klasave (me diferenca 10 lekë mes shoqërive). Këto tarifa janë mbajtur të fiksuara deri më datë 13 Shkurt 2014 sipas tabelës së mëposhtme:

Tabelë 3- Tarifat e aplikuara nga shoqëritë e sigurimeve për periudhën 11-14 Shkurt 2014

(KONFIDENCIALE)

30. Më datë 13 Shkurt 2014 reagon e para ndërmarrja “INSIG” sh.a., duke ulur tarifën dhe me date 14 Shkurt reagojnë të gjitha ndërmarrjet duke ulur tarifën kryesisht në klasat kryesore (autovetura: B1/1 dhe B1/2).

31. Kjo sjellje e ndërmarrjeve që operojnë në tregun përkatës, gjatë periudhës objekt hetimi bie në kundërshtim me parashikimet e ligjit "Për Mbrojtjen e Konkurrencës" për konkurrencë të lirë dhe efektive në treg, sepse përcaktimi i tarifave të sigurimit duhet të bëhet në mënyrë individuale dhe të pavarur mes ndërmarrjeve objekt hetimi.

IV. KËNDVËSHTRIMET DHE ANGAZHIMET E SHOQËRIVE TË SIGURIMIT

32. Gjatë procedurës hetimore pranë Autoritetit të Konkurrencës janë paraqitur në mënyrë verbale dhe me shkrim këndvështrimet, pretendimet si dhe angazhimet e ndërmarrjeve që operojnë në tregun përkatës objekt hetimi.

IV. Pretendimet e palëve objekt hetimi

33. Ndërmarrjet që operojnë në tregun përkatës gjatë procedurës së hapjes së hetimit të thelluar si dhe në përfundim të tij kanë shprehur pretendimet e këndvështrimit të tyre në lidhje me gjetjet e raportit të hetimit si dhe mbi faktorët dhe rolin e AMF-së në mirë funksionimin e këtij tregu. Palët nuk kanë kontestuar asnjë nga faktet dhe provat e paraqitura në raportin e hetimit të thelluar në tregun e sigurimeve, me të cilin ishin bërë me dije në përfundim të këtij hetimi.

34. Këndvështrimet e shoqërive të sigurimit përmbledhen si mëposhtë:

a- Megjithëse tregu është i liberalizuar dhe shoqëritë e sigurimit aplikojnë prime rreziku të ndryshme, AMF vazhdon të miratojë prime në nivel tregu pa ndryshime mes shoqërive të sigurimit. Vendimi i fundit i AMF nr. 34, datë 25.3.2014, "Për miratimin e tabelave të primeve të rrezikut";

b- Pjesët e tregut kanë ndryshuar në mënyrë dinamike,

c- Tarifat e aplikuara janë të ndryshme mes shoqërive dhe

d- Marrëveshja me Star Broker nuk është e kundraligjshme pasi nuk cakton çmime dhe pjesë tregu por mundëson shitjen online dhe nëpërmjet bankave të policës së sigurimit të detyrueshëm motorrik.

35. Ndërmarrja INSIG Sh.A ka kontestuar vendimet e Byrosë Shqiptare të Sigurimeve dhe shprehet se do të njohë dhe zbatojë ato vendime të BSHS-së në atë masë që ato i përgjigjen kërkesave të Ligjit si edhe fushës së kompetencës që ligji i njeh BSHS-së. INSIG sh.a nuk i njeh shoqërisë së brokerimit Star Broker Sh.A asnjë lloj pozicioni ekskluziv apo preferencial në veprimtarinë e brokerimit të sigurimeve përfshirë sigurimet e detyrueshme motorrike, konfirmuar kjo me shkresat zyrtare me nr. Prot 677, datë 17.03.2014 drejtuar BSHS-së dhe Starbroker, me Nr. 815 Date 27.03.2014 drejtuar AMF-së dhe disa komunikime email nga adresa zyrtare të INSIG drejtuar AMF.

36. Në seancën dëgjimore të datës 23 korrik 2014 dhe në vijim me shkresën 289/7 prot, dt 24.7.2014, Insig Sh.A shprehet se në periudhën Maj-Korrik 2013 kompania Insig ka kaluar një moment të vështirë pasi me shkresën e AMF nr. 852/1 të datës 24.04.2013 janë caktuar tarifa minimale dhe maksimale duke bllokuar sistemin e shitjeve, në rast se tentohej të shitej jashtë këtyre tarifave.

IV.2. Angazhimet e palëve objekt hetimi

37. Bazuar në gjetjet dhe evidencat e paraqitura si në raportin e hetimit paraprak ashtu edhe atij të thelluar në tregun përkatës, shoqëritë e sigurimit (me përjashtim të "SIGMA" sh.a.) kanë shprehur angazhimet e tyre për të zbatuar rregullimet e propozuara raportin e hetimit të thelluar.

Në mënyrë të përmbledhur këto angazhime konsistojnë në:

a) Pagesa e dëmeve sipas shoqërive ku është siguruar mjete motorrik, i cili parashikohet edhe në Ligjin 10076 datë 12.02.2009 "Për sigurimin e detyrueshëm në sektorin e transportit".

b) Zbatimi konkret i sistemit Bonus-Malus për përcaktimin e primeve individuale të shitjes për produktet e sigurimit të detyrueshëm motorrik.

c) Trajtimi i drejtëpërdrejtë i dëmit nga shoqëria e sigurimit do ta zhvillonte konkurrencën mes shoqërive për produktet e tyre duke nxitur konkurrencën jo vetëm te tarifa e ofruar por edhe mbi pagesën e dëmeve për produktin e siguruar që është dhe qëllimi kryesor i çdo blerje të riskut nga shoqëria e sigurimit të i siguruari.

38. Nga ana e të gjitha ndërmarrjeve është konfirmuar se ka filluar testimi i sistemit të individualizuar të sigurimit të detyrueshëm Bonus Malus dhe ky testim do të përfundojë në 22 gusht 2014 për tu bërë funksional për tregun.

39. Edhe nga shkresa e AMF nr. 1494/1 prot të datës 17.7.2014 bëhet me dije se janë ndërmarrë të gjitha veprimet me shoqëritë e sigurimit, Drejtoritë e Transportit rrugor, Drejtoritë e Gjendjes Civile dhe janë kryer azhurnimet në qendrën e sigurimit të detyrueshëm motorrik për zbatimin e këtij projekti. Testi për agjentët do të zhvillohet me datë 21.7.2014 dhe sistemi Bonus –Malus do të jetë i detyrueshëm për shoqëritë e sigurimit me datë 20.8.2014.

40. Shoqëritë e sigurimit u shprehen mbi mundësinë e pagesës së dëmeve sipas shoqërive ku është siguruar mjete motorrik, sipas nenit 11 pika 3 të ligjit nr. 10076, datë 12.02.2009, "Për sigurimin e detyrueshëm në sektorin e transportit" ku parashikohet që "siguruesit mund të lidhin marrëveshje ndërmjet tyre, sipas të cilave kërkesa për dëmshpërblim, që lidhet me dëmin e shkaktuar nga përdorimi i një mjeti motorrik ndaj një mjeti tjetër motorrik, mund të trajtohet nga siguruesi i drejtëpërdrejtë i pronarit të mjetit motorrik të dëmtuar. Sipas pikës 4 të këtij neni, "siguruesi i drejtëpërdrejtë ka të drejtën e rimbursimit nga siguruesi, përgjegjës i pagesave, që lidhen me dëmshpërblimin e kryer sipas kushteve limiteve dhe afateve të përcaktuara në marrëveshjen ndërmjet tyre".

41. Komisioni i Konkurrencës e ka vlerësuar në mënyrë të vazhdueshme sjelljen në bllok të shoqërive të sigurimit me pasojë rritjen e çmimit dhe mungesën e zgjedhjes konsumatore për shoqërinë e sigurimit në kundërshtim me parimet e konkurrencës së lirë dhe efektive në treg dhe është shprehur me vendimet nr. 50 dt. 21.3.2007 dhe 246, datë 09.10.2012 lidhur me vendosjen e gjobave të rënda ndaj shoqërive të sigurimeve dhe dhënies së rekomandimeve për AMF-në (vendimet e Komisionit të Konkurrencës nr. 28, dt 23.12.2005, nr. 49 dt 21.3.2007, nr. 247, datë 09.10.2012 "Për disa rekomandime ndaj Autoritetit të Mbikëqyrjes Financiare në tregun e sigurimit të detyrueshëm motorrik ndaj palëve të treta (MTPL)").

42. Nga vlerësimi i dinamikës së efekteve reale ne treg të këtyre vendimeve konstatohet se Gjykatat përgjithësisht nuk kanë kuptuar drejt vendimmarjen e Autoritetit të Konkurrencës dhe rolin e tij në rivendosjen e konkurrencës së lirë dhe efektive në këtë treg.

43. Nga ana tjetër, AMF deri në përfundim të këtij hetimi nuk ka arritur të marrë masat rregullative efikase për të siguruar funksionimin e tregut sipas parimeve të konkurrencës së lirë dhe efektive në tregun e sigurimeve të detyrueshme i cili mbetet ndër më të pazhvilluarit në rajon sa i përket pagesës së dëmeve dhe madhësisë së tregut. Që nga viti 2007 madhësia e tregut të sigurimit të detyrueshëm nuk ka ndryshuar pasi primet e sigurimit të detyrueshëm motorrik ishin 3 miliardë e 865.3 milionë lekë dhe për vitin 2013 ishin 3 miliardë e 885.8 milionë lekë ndërkohë që tregu i sigurimeve në tërësi ka patur dinamikë rritje nga 5.25 miliardë lekë në 7.51 miliardë lekë pjesa e sigurimeve vullnetare.

44. Nga të dhënat e depozituara në Autoritetin e Konkurrencës rezulton se ndërmarrja me peshën specifike më të vogël të të ardhurave bruto (primeve të shkruara bruto-1/20 e tregut - përveç ndërmarrjes që ka hyrë e re) ka dukshëm nivelin më të lartë të fitimit.

45. **Si konkluzion**, në zbatim të qëllimit të ligjit “Për Mbrojtjen e Konkurrencës” për përcaktimin e sjelljes së ndërmarrjeve për të siguruar konkurrencën e lirë dhe efektive në treg, Komisioni i Konkurrencës gjykon se sjellja e ndërmarrjeve në treg bie në kundërshtim me parimet e konkurrencës së lirë dhe efektive në treg duke rritur në masë të njëjtë dhe fiksuar për një periudhë tre ditore primet e shitjës së produktit MTPL, si dhe duke përdorur sistemin e shitjeve të përqëndruara nëpërmjet Star Broker për të ruajtur pjesët e tregut. Për të patur një efekt real në ndërhyrjen në këtë treg, bazuar në nenin 45/2 të ligjit, Komisioni i Konkurrencës shprehet **me kushte dhe detyrime, për të gjitha ndërmarrjet objekt hetimi, si instrument** për rivendosjen e konkurrencës së lirë dhe efektive në tregun e sigurimit të detyrueshëm motorrik.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, në zbatim të nenit 24, germa (d) dhe nenit 45, 74, 75 të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”,

VENDOSI:

1. Shoqëritë e sigurimit **duhet të përmbushin brenda 90 ditëve** nga marrja e këtij vendimi kushtet dhe detyrimet si vijon:
 - a) Vënien në funksionim të programit Bonus-Malus për sistemin e individualizuar të sigurimit të detyrueshëm bazuar në të dhënat e të siguruarit, mjetit, historikut të dëmeve të shkaktuara dhe vendndodhjes;
 - b) Ofrimi i shoqërisë së sigurimit sipas kërkesës së të siguruarit. Në sistemin e ofruar nga shoqëritë e brokerimit dhe agjentët e shoqërive të sigurimit duhet të shfaqen në kohë reale logot e të gjitha shoqërive të sigurimit me te cilat agjenti ose brokeri kanë marrëveshje për tregtimin e policës së sigurimit të detyrueshëm motorrik;
 - c) Të zbatojnë parashikimin ligjor për pagesën e dëmit nga siguroesi i drejtpëdrejtë;

- d) Të lidhin marrëveshje me më shumë se 1 shoqëri brokerimi sipas kriterëve të parashikuara nga AMF-ja lidhur me sistemin online të sigurimeve të detyrueshme dhe sistemit bankar për pagesat sipas legjislacionit në fuqi;
- e) Shtypja dhe tregtimi i policave të sigurimit me logon e secilës ndërmarrje;
2. Mospërmbushja e këtyre kushteve dhe detyrimeve sipas nenit 45/2 të Ligjit do të sjellë si pasojë vendosjen e masës së gjobës për shkelje të rënda **deri në 10 për qind të xhiros** sipas nenit 74, pika 1, gërma c e Ligjit.
3. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm i Autoritetit të Konkurrencës për njoftimin e këtij vendimi ndërmarrjeve.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCES

Servete GRUDA

(_____)

Anëtar

Koço BROKA

(_____)

Anëtar

Iva ZAJMI

(_____)

Anëtar

Rezana KONOMI

(_____)

Zv/Kryetar

Lindita MILO(LATI)

KRYETAR